

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Φοίβος Κλόκκαρης,
*Αντιστράτηγος ε.α.,
πρώην Υπουργός Άμυνας*

1. Γενικά

Η στρατιωτική προετοιμασία αποτελεί μια βασική πτυχή του θρυλικού έπους της ΕΟΚΑ. Του αγώνα των Ελλήνων της Κύπρου, την περίοδο 1955-1959, για αποτίναξη του Αγγλικού ζυγού, για ελευθερία και ένωση της Κύπρου με τη μητέρα Ελλάδα.

Η επιτυχής έκβαση του αγώνα στο στρατιωτικό σκέλος του οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη στρατιωτική προετοιμασία του, που προηγήθηκε και έλαβε χώραν σε ένα δυσμενέστατο περιβάλλον, με την Κύπρο υπό τη Βρετανική κατοχή και την παντελή έλλειψη εμπειροπόλεμου ανθρώπινου δυναμικού και οπλισμού.

2. Βασικοί όροι που σχετίζονται με το στρατιωτικό σκέλος του Αγώνα.

Αρχές του πολέμου

Η διεξαγωγή στρατιωτικών επιχειρήσεων διέπεται από αρχές και κανόνες. Οι αρχές του πολέμου είναι θεμελιώδεις αλήθειες, με τις οποίες ρυθμίζεται ο τρόπος διεξαγωγής του πολέμου.

Η ορθή εφαρμογή των αρχών αποτελεί βασικό παράγοντα για τον επιτυχή σχεδιασμό, προετοιμασία, διεύθυνση και διεξαγωγή των επιχειρήσεων. Απαιτείται γνώση των αρχών αλλά και τακτική αντίληψη, κρίση και πείρα.

Οι αρχές του πολέμου έχουν εφαρμογή τόσο στον τακτικό πόλεμο όσο και τον ανταρτοπόλεμο. Διαφορά υπάρχει μόνο στις μεθόδους εφαρμογής τους, επειδή ο ανταρτοπόλεμος ακολουθεί ανορθόδοξη τακτική.

Οι αρχές του πολέμου είναι: «Εκλογή του Σκοπού και Εμμονή εις Αυτόν», «Επιθετικό Πνεύμα», «Απλότητα», «Ενότητα Διοικήσεως», «Συγκέντρωση Δυνάμεων», «Οικονομία Δυνάμεων», «Ελιγμός», «Αιφνιδιασμός», «Ασφάλεια», «Ηθικό».

Ανορθόδοξος πόλεμος

Είναι μορφή πολέμου η οποία καλύπτει ενέργειες που διεξάγονται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας: Οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, ψυχολογικό και δυναμικό τομέα.

Οι ενέργειες αυτές δεν διέπονται από πάγιους κανόνες. Χαρακτηρίζονται από το ασύνηθες και μη αναμενόμενο. Ανορθόδοξες ενέργειες δυνατόν να διεξαχθούν σε φιλική, συμμαχική αλλά και κατεχόμενη χώρα.

Κίνημα Αντίστασης

Είναι μια οργανωμένη προσπάθεια τμήματος του πληθυσμού μιας χώρας που αντιτίθεται προς την παράνομη ή νομιμοφανή Κυβέρνησή της.

Ανταρτικός Αγώνας

Είναι η διεξαγωγή επιχειρήσεων σε έδαφος κατεχόμενο υπό του εχθρού, από στρατιωτικές ή παραστρατιωτικές μονάδες που οργανώνονται κυρίως από επιτόπιο προσωπικό.

Δόγμα Ανταρτοπολέμου

Στον τακτικό πόλεμο επιδιώκεται η συγκέντρωση των δυνάμεων και η επίτευξη αποφασιστικού αποτελέσματος στο πεδίο της μάχης κατά των αντιπάλων δυνάμεων. Στον ανταρτοπόλεμο δεν υπάρχει πεδίο μάχης υπό την έννοια του χώρου στον οποίο θα επιδιωχθεί συντριβή του τακτικού στρατού του αντιπάλου.

Δεν επιδιώκεται αναμέτρηση με τον τακτικό στρατό, αλλά φθορά και αιμορραγία του με αφνιδιαστικές μικρές προσβολές σε πολλά μέτωπα. Οι αντάρτες δεν καταλαμβάνουν έδαφος και δεν αγκιστρώνουν τις δυνάμεις τους με εμπλοκή. Διακόπτουν τη μάχη και διασπείρονται ταχέως, όταν δημιουργηθούν συνθήκες που θα τους επφέρουν απώλειες. Η δράση τους διέπεται κατ' εξοχήν από τις αρχές του πολέμου «αιφνιδιασμός» και «επιθετικό πνεύμα».

Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας (ΣΕΑ)

Τα κράτη για τη διασφάλιση των εθνικών συμφερόντων τους καθορίζουν τη Στρα-

τηγική Εθνικής Ασφάλειάς τους. Η διαμόρφωσή της βασίζεται στην εκτίμηση των απειλών που αντιμετωπίζει ένα κράτος, τις εθνικές επιδιώξεις του, και την αξιολόγηση της πολιτικοστρατιωτικής κατάστασης.

Η ΣΕΑ θεσμοθετείται και προσδιορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι για την υλοποίησή της. Οι στόχοι αυτοί είναι ο καθοδηγητικός φάρος της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής μιας χώρας. Η θεσμοθέτηση της ΣΕΑ γίνεται από θεσμικά όργανα του κράτους, στα οποία προΐσταται ο Πρόεδρος ή Πρωθυπουργός, και έχουν ειδική σύνθεση για να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις χάραξης εθνικής στρατηγικής. Σήμερα, τέτοια όργανα, είναι το ΚΥΣΕΠΑ (Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής και Άμυνας) στην Ελλάδα, το ΣΕΑ (Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας) στην Τουρκία, το NSC (National Security Council) στις Η.Π.Α. κ.λ.π. Η Κυπριακή Δημοκρατία στερείται τέτοιου θεσμικού οργάνου.

Η Τουρκία από τη δεκαετία του 1950 έθεσε ως στρατηγικό στόχο για την Κύπρο (Στόχος ΣΕΑ με τους σημερινούς όρους), τον πολιτικό και στρατιωτικό έλεγχο της και την ανατροπή της πληθυσμιακής υπεροχής του Ελληνικού στοιχείου, για λόγους που σχετίζονται με την ασφάλειά της, ιδιαίτερα των νοτίων ακτών της και την προώθηση του ρόλου της στην Ανατολική Μεσόγειο.

3. Πολιτικοστρατιωτικό Περιβάλλον προ της Ενάρξεως του Αγώνα της ΕΟΚΑ

Η Κύπρος βίωσε τη φρίκη της πρώτης Τουρκοκρατίας από το 1571 μέχρι το 1878, οπότε πέρασε για δεύτερη φορά στα χέρια των Βρετανών. Δυστυχώς από το 1974 μέχρι σήμερα, ο Ελληνισμός της Κύπρου βιώνει για δεύτερη φορά και την Τουρκοκρατία στο Βόρειο τμήμα του νησιού.

Η Βρετανική κατοχή ήταν μία νέας μορφής σκλαβιά και καταπίεση, που κάλυπτε όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων. Την οικονομία, την παιδεία, τη θρησκεία, την ανάπτυξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα και βασικές ελευθερίες. Η Κύπρος, ως Βρετανική αποικία, εστερείτο στοιχειώδους αυτοδιοίκησης.

Οι προσπάθειες των Ελλήνων της Κύπρου, της συντριπτικής πλειοψηφίας των κατοίκων του νησιού για ελευθερία, άρχισαν πολύ πριν τη Βρετανική κατοχή. Κατά τη Βρετανική κατοχή και πριν φθάσουμε στη δεκαετία του 1950, υπήρξαν ξεσπάσματα την περίοδο 1878-1914 και το 1931.

Το αίτημα για ένωση με την Ελλάδα κορυφώνεται με το δημοψήφισμα του 1950 και

το ξέσπασμα της εξέγερσης του 1955. Σύσσωμος ο Ελληνισμός της Κύπρου είναι αφοσιωμένος στο όραμα της Ένωσης με την Ελλάδα.

Ο δυναμικός αγώνας του 1955 ήταν απότοκος της ανεπιτυχούς προσπάθειας του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου του Γ' να πετύχει την αυτοδιάθεση με ειρηνικά μέσα. Η αλαζονική άρνηση των Άγγλων να συνομιλήσουν και οι απογοητευτικές αποφάσεις του Ο.Η.Ε στις προσφυγές της Κύπρου οδήγησαν στην επιλογή της δυναμικής αντίστασης για να καμφθεί το τείχος που όρθωσαν οι Βρετανοί αποικιοκράτες με την προκλητική διακήρυξη «Ουδέποτε Ελευθερία στην Κύπρο».

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ για ελευθερία και εθνική αξιοπρέπεια, είναι ό,τι πιο αγνό και τίμο έχει να επιδείξει η παγκόσμια ιστορία του αντιαποικιακού και εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος. Είναι ό,τι πιο σημαντικό έχει να προτάξει η σύγχρονη ιστορία του Κυπριακού Ελληνισμού. Είναι πηγή από την οποία ο Ελληνισμός αντλεί δυνάμεις, παραδείγματα και εθνική υπερηφάνεια.

Πολιτικός ηγέτης του αγώνα ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και στρατιωτικός ηγέτης ο απόστρατος συνταγματάρχης του Ελληνικού Στρατού Γεώργιος Γρίβας, κυπριακής καταγωγής από το Τρίκωμο που ζούσε στην Αθήνα.

Η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρούσε πρόωρο ένα δυναμικό κίνημα την περίοδο αυτή. Παρά τις κρούσεις, δεν είχε διάθεση να υποστηρίξει ηθικά και υλικά τον ένοπλο αγώνα. Επέμενε στην επιλογή της διπλωματικής οδού για αυτοδιάθεση της Κύπρου. Ελάμβανε σοβαρά υπόψη τις συμμαχικές σχέσεις της με τη Βρετανία.

Τον Νοέμβριο του 1954, η Βρετανία, λόγω λαϊκής αντίδρασης στην Αίγυπτο και Συρία, μεταφέρει το Αρχηγείο των Βρετανικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής από τη Διώρυγα του Σουέζ στην Κύπρο. Μετά από αυτή την εξέλιξη, η Κύπρος γίνεται ακόμα πιο πολύτιμη αποικία για τους Βρετανούς.

4. Στρατιωτικός Αρχηγός της ΕΟΚΑ

Οι ηγέτες του Αγώνα της ΕΟΚΑ, Μακάριος και Διγενής (το κωδικό όνομα του Γρίβα στον Αγώνα), ήταν ισχυρές προσωπικότητες που επηρέασαν καθοριστικά τον Αγώνα. Σημάδεψαν τη μοίρα και την ιστορία του Ελληνισμού στο πολύπαθο νησί μας. Άφησαν ανεξίτηλη τη σφραγίδα τους, που μας ακολουθεί μέχρι σήμερα και θα μας ακολουθεί στο μέλλον.

Θα αναφερθώ συνοπτικά μόνο στον στρατιωτικό αρχηγό για τις ανάγκες του θέματος της παρουσίασης. Ήταν χαρισματικός στρατιωτικός ηγέτορας με γνώσεις, πείρα, όραμα και θέληση, αριστούχος των στρατιωτικών σχολών Ελλάδος και Γαλλίας. Είχε πλούσια και μοναδική εμπειρία πολέμου και δραστήρια συμμετοχή στις στρατιωτικές επιχειρήσεις ιστορικών εθνικών αγώνων του Ελληνισμού και συγκεκριμένα:

Στους απελευθερωτικούς αγώνες 1920-1922 κατά των Τούρκων στη Μικρά Ασία και τη Θράκη

Στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο στην Ήπειρο 1940-1941

Στον Αντιστασιακό αγώνα κατά των Γερμανών 1941-1944, ως αρχηγός της οργάνωσης «Χ».

Στους αγώνες αυτούς, αναδείχθηκαν οι σπάνιες στρατιωτικές αρετές του για τις οποίες τιμήθηκε στο πεδίο της μάχης, όπως η απονομή του Σταυρού Γ' τάξεως, διότι, ως διοικητής φυλακίου, απέκρουσε μετά σθένους αφηνιαστική εχθρική επίθεση τη 13^η Νοεμβρίου 1920 στη Μικρά Ασία.

Τα κύρια προτερήματά του πέραν των γνώσεων και της πείρας του ήταν:

Τόλμη, αυταπάρνηση, αυτοθυσία.

Όραμα που μπορούσε να εμφυσήσει στους άνδρες του

Ατσάλινη θέληση, αποφασιστικότητα, σκληρότητα

Σπαρτιατική λιτότητα, σιδηρά πειθαρχία

Στρατιωτική ευφυΐα, οργανωτικότητα, πανουργία

Ακούραστη ενεργητικότητα, αντοχή, αυστηρότητα

Συνομοτικότητα, μυστικότητα, ηθική υπόσταση

Αδύνατα σημεία του ήταν:

Δυσκολία προσαρμογής προς τις μεταβαλλόμενες πολιτικές συνθήκες

Ακαμψία

Αυταρχικότητα, που φαίνεται ότι είχε τη ρίζα της στη φύση του χαρμηλά του και στην πεποίθησή του ότι δύσκολα θα μπορούσε να βρεθεί ισάξιος του χαρισματικός στρατιωτικός ηγέτορας, δυνάμενος να ανταποκριθεί στα αυστηρά κριτήρια σωματικών και ψυχικών δοκιμασιών στα οποία υπέβαλλε ο ίδιος τον εαυτό του.

Ήταν αναμφισβήτητα ο ιδανικός στρατιωτικός ηγέτης για διεξαγωγή ανταρτοπολέμου. Ο Κινέζος μελετητής του πολέμου Σουν Τσου, στο σύγγραμμά του «Η τέχνη του πολέμου», θεωρεί τον στρατιωτικό ηγέτορα ως ένα από τους πέντε βασικούς συντελεστές, που επηρεάζουν καθοριστικά τη διεξαγωγή του πολέμου.

5. Υποδομή προπαρασκευής του Στρατιωτικού Αγώνα

Η υλική υποδομή ουσιαστικά ήταν ανύπαρκτη και η προσπάθεια θα έπρεπε να αρχίσει από το μηδέν. Υπήρχε έλλειψη οπλισμού, πυρομαχικών, εκρηκτικών υλών, εμπειροπόλεμου προσωπικού και εδάφους κατάλληλου για ανταρτικό κίνημα. Η Κύπρος ήταν νησί περιορισμένης εκτάσεως πλησίον των ακτών της Τουρκίας, σε μακριά απόσταση από την Ελλάδα και με ισχυρή παρουσία Αγγλικών δυνάμεων.

Ουσιαστικά, αυτό που υπήρχε ως υποδομή αλλά και ως ακαταμάχητο όπλο ήταν η ασίγαστη φλόγα του Ελληνισμού για ελευθερία. Ήταν οι πυρωμένες ψυχές των νέων και των γερόντων, των κατοίκων των χωριών και των πόλεων για ένωση με τη μητέρα Ελλάδα. Αυτή ήταν η δεξαμενή για τη στρατολόγηση. Ήταν κυρίως τα νέα βλαστάρια της Κύπρου. Παλληκάρια έτοιμα να πέσουν στη φωτιά του πολέμου. Ήταν και η υλική και ηθική υποστήριξη της εκκλησίας με επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο.

6. Στρατιωτική Προετοιμασία του Αγώνα

Ακολούθησε τρία βασικά στάδια.

1^ο Στάδιο: Καθορισμός του Στρατηγικού Στόχου του Αγώνα

2^ο Στάδιο: Σύλληψη του Στρατηγικού Σχεδίου για την υλοποίηση του Στόχου

3^ο Στάδιο: Οργάνωση και προετοιμασία του Αγώνα για την εφαρμογή του Σχεδίου

7. Μορφή του Αγώνα - Στρατηγική Μορφή του Αγώνα

Ο Διγενής επέλεξε μια ειδική μορφή αντίστασης προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες του Κυπριακού χώρου. Δεν ακολούθησε συγκεκριμένο υπόδειγμα και τύπο ανταρτοπολέμου, ούτε επιδίωξε να ακολουθήσει τη μορφή του αντιστασιακού Αγώνα που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα.

Ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ διαφέρει από τα κινήματα αντιστάσεως, που ακολούθησαν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αλλά και προ αυτού. Στις περιπτώσεις του ανταρτοπολέμου του Κεμάλ στη Μικρά Ασία, του Μάο στην Κίνα και του Κάστρο στην Κούβα, οι μικρές άτακτες ανταρτικές ομάδες προσβάλλουν αφηνιαστικά τον αντίπαλο, συνενώνονται σταδιακά και δημιουργούν μεγάλους τακτικούς στρατούς. Ογκούται το αντιστασιακό κίνημα με σκοπό τη συντριβή του αντιπάλου. Αυτή δεν είναι η περίπτωση του δικού μας αγώνα. Ο αγώνας της ΕΟΚΑ

ήταν ένας συγκερασμός ανορθόδοξου πολέμου, κινήματος αντιστάσεως και ανταρτικού αγώνα όπως αναλύθηκαν οι όροι στην αρχή του κειμένου.

Στρατηγική

Η στρατηγική που ακολουθήθηκε, όπως ο ίδιος ο Διγενής σημειώνει στην πολιτικο-στρατιωτική μελέτη του «Ο Αγών ΕΟΚΑ και Ανταρτοπόλεμος»:

Συνίστατο στο να καταστήσει ολόκληρη
τη νήσο εν απέραντο πεδίο μάχης
άνευ διακρίσεως μετώπου και μετόπισθεν
ώστε ο αντίπαλος να μην αισθάνεται
εαυτόν ουδαμού και ουδέποτε εν
ασφαλεία. Ο αντίπαλος ούτος ευρίσκετο
εν αγνοία του πού και πότε θα τον
κτυπήσουμε.

Θα μπορούσαμε να πούμε με δυο λόγια ότι η ΕΟΚΑ ήταν παντού και πουθενά. Ήταν ο αόρατος στρατός που λειτουργούσε καταλυτικά στο ηθικό του αντιπάλου.

8. Υλοποίηση της Στρατιωτικής Προετοιμασίας του Αγώνα

Περιέλαβε τον καθορισμό του «Στόχου», τη σύνταξη του «Σχεδίου» για την επίτευξη του στόχου και την «Οργάνωση» για εφαρμογή του Σχεδίου.

α. Στόχος (Στρατηγικός ΑΝΣΚ)

Η φθορά, η κατατριβή και η συνεχής παρενόχληση των Άγγλων στην Κύπρο με πράξεις ηρωισμού και αυτοθυσίας, για να προκληθεί το ενδιαφέρον της διεθνούς κοινής γνώμης και να εξαναγκασθεί ο ΟΗΕ και η Αγγλία να δώσουν λύση στο Κυπριακό σύμφωνη με τους πόθους του Κυπριακού λαού και ολόκληρου του Έθνους. Δεν τέθηκε ως ΑΝΣΚ η υλική ήττα των Αγγλικών δυνάμεων στην Κύπρο, αλλά η ηθική ήττα.

Αν θέσουμε τον Στρατηγικό ΑΝΣΚ υπό τη βάση της στρατιωτικής αξιολόγησης θα μπορούσαμε να επισημάνουμε τα εξής, αφού λάβουμε υπόψη και τη διεξαγωγή του Αγώνα:

Πρώτον: Ο στρατηγικός ΑΝΣΚ ήταν σαφής και παρέμεινε αναλλοίωτος μέχρι τέλους του Αγώνα. Ήταν ο καθοδηγητικός φάρος όλων των πράξεων.

Δεύτερον: Ακολουθήθηκαν οι αρχές του πολέμου «Εκλογή του σκοπού και εμμονή εις αυτόν», «Απλότητα» και «Ασφάλεια».

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Σε μια σύγκριση του έπους της ΕΟΚΑ και της καταστροφής της Κύπρου με την τουρκική εισβολή του 1974, διαπιστώνουμε ότι η Εθνική Φρουρά (Ε.Φ) παρέβη βασικές αρχές του πολέμου με ολέθριες συνέπειες στη διεξαγωγή του αγώνα, όπως κατά την εκδήλωση της αντεπίθεσης προς εξάλειψη του Τουρκικού προγεφυρώματος στο Πέντε Μίλι της Κερύνειας, τη νύχτα 20/21 Ιουλίου 1974.

β. Σχέδιο (Στρατηγικό Σχέδιο)

Συντάχθηκε από τον Αρχηγό για να υλοποιηθεί ο Στρατηγικός ΑΝΣΚ. Λήφθηκαν υπόψη οι τρεις βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν κάθε στρατιωτικό σχέδιο ήτοι: Έδαφος, Δικές μας Δυνάμεις, Αντίπαλος.

Το Σχέδιο ήταν απλό και περιλάμβανε δύο ενέργειες:

Πρώτον: Μαχητικές ενέργειες δολιοφθορέων και ανταρτών.

Δεύτερο: Υποστηρικτικές ενέργειες των μαχητικών ενεργειών (παθητική αντίσταση, πληροφορίες, εφοδιασμοί κ.λ.π.)

Οι ανταρτικές ομάδες θα προσέβαλλαν αιφνιδιαστικά τις Αγγλικές δυνάμεις και οι δολιοφθορείς κυβερνητικές εγκαταστάσεις και την επισταθμία. Οι ομάδες των ανταρτών και δολιοφθορέων θα ήσαν ολιγάριθμες για να έχουν ευελιξία, καλύτερη απόκρυψη και να μην ανιχνεύονται εύκολα. Το έδαφος να δίδει την εντύπωση του κενού.

Έδαφος

Η Κύπρος, ως μικρός νησιωτικός χώρος, μπορούσε να αποκλεισθεί εύκολα από θάλασσης και αέρος και να στερηθεί πόρων. Η μορφή του εδάφους δεν διευκόλυνε τη διεξαγωγή ανταρτοπολέμου κλασσικής μορφής. Οι ορεινοί όγκοι του Τροόδους και Πενταδακτύλου, διαχωρίζονται μεταξύ τους και είναι βατοί με πολλά δρομολόγια. Για τον λόγο αυτό, ο Διγενής, προκειμένου να εκμεταλλευτεί και το πεδινό έδαφος, οργάνωσε τις Ομάδες Καταδρομών Τυφεκιοφόρων (ΟΚΤ).

Δικές μας Δυνάμεις

Πληθυσμός απειροπόλεμος. Οι Έλληνες αποτελούσαν το 80% του πληθυσμού. Ήταν φιλήσυχοι με αναλλοίωτο τον πόθο για ελευθερία. Οπλισμός δεν υπήρχε στο νησί. Θα έπρεπε κατά το μεγαλύτερο μέρος να εισαχθεί από το εξωτερικό πριν την έναρξη του Αγώνα. Το οπλοστάσιο του Ελληνικού Στρατού δεν ήταν διαθέσιμο για υποστήριξη του Αγώνα της ΕΟΚΑ.

Αντίπαλος

Ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις των Άγγλων, περίπου 28.000 με ανεξάντλητα μέσα και απόλυτη κυριαρχία στο νησί.

γ. Οργάνωση του Αγώνα

Η προπαρασκευή του Αγώνα έγινε σε δύο φάσεις:

1^η Φάση: Ιούνιος 1951 – Νοέμβριος 1954

2^η Φάση: Νοέμβριος 1954 – 1^η Απριλίου 1955

Με οδηγίες του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου συγκροτήθηκαν δύο επιτροπές στην Αθήνα, μία για το πολιτικό μέρος του Αγώνα και μία για το στρατιωτικό μέρος, υπό την προεδρία του Γεωργίου Στράτου, πρώην υπουργού στρατιωτικών, της Ελλάδος επί κυβερνήσεως Τσαλδάρη.

1^η Φάση Προπαρασκευής (Ιούνιος 1951 – Νοέμβριος 1954)

Πραγματοποιήθηκαν:

Αναγνωρίσεις εδάφους στην Κύπρο

Με τη συμμετοχή του Διγενή έγιναν αναγνωρίσεις των ορεινών περιοχών Τροόδους και Πενταδακτύλου και των πεδινών χώρων, των πόλεων και των ακτών από τις οποίες διαπιστώθηκε:

Η δυνατότητα συνδυασμού ενόπλου δράσεως μικρών ανταρτικών ομάδων και δολιο-

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

φθορέων. Οι ανταρτικές ομάδες στα ορεινά για να είναι ευέλικτες, να αποκρύπτονται και να συντηρούνται εύκολα. Οι δολιοφθορές κυρίως στους πεδινούς χώρους.

Η ύπαρξη αρκετών στρατιωτικών στόχων στις πόλεις και πλησίον αυτών. Η ύπαρξη τεσσάρων καταλλήλων χώρων στις ακτές για εκφόρτωση υλικού από θαλάσσης και υιοθετήθηκαν δύο.

Δημιουργία Μικρών Μαχητικών Πυρήνων

Για ανάληψη ανταρτικής δράσης και παραλαβή και απόκρυψη του οπλισμού και του υλικού. Δεξαμενή για την επιλογή και στράτευση πυρήνων ήταν οι οργανώσεις ΟΧΕΝ και ΠΕΟΝ (Παγκύπρια Εθνική Οργάνωση Νεολαίας). Ο Αρχηγός στα απομνημονεύματά του σημειώνει ότι η επιλογή των πυρήνων, περιέλαβε μόνο Έλληνες της Κύπρου παρά το γεγονός ότι ήταν απειροπόλεμοι, για να καταφάνεται ότι ο αγώνας ήταν καθαρά Κυπριακός.

Συγκέντρωση Οπλισμού και Αποστολή στην Κύπρο

Ο Αρχηγός διέθεσε όλο τον οπλισμό που διαφύλαξε από τη δράση της οργάνωσης «Χ». Το καλυκοποιείο Μποδοσάκη στην Αττική παραχώρησε δωρεάν πυρομαχικά. Αγοράσθηκε οπλισμός στην Ελλάδα με τη χρηματική βοήθεια του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και τη συνδρομή ιδιωτών.

Ο οπλισμός εστάλη στην Κύπρο με ιστιοφόρο και παραλήφθηκε στην ακτή του χωριού Χλώρακας, στην Πάφο, στις 2 Μαρτίου 1954. Στον οπλισμό περιλαμβάνονταν: Πολυβόλα Μπρεν, Οπλοπολυβόλα Μπρέντα, αυτόματα τόμγκαν, στεν, στάγιερ, τυφέκια, περίστροφα, πυρομαχικά, χειροβομβίδες, εκρηκτικές ύλες και πυραγωγό σχοινίο.

Τον Ιούλιο του 1954, ο Αρχηγός έδωσε οδηγίες στον Ανδρέα Αζίνα, που ενεργούσε ως απεσταλμένος του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στην Ελλάδα για:

Κατανομή του οπλισμού σε συγκεκριμένες περιοχές

Εξεύρεση περιοχών και χώρων απόκρυψης ατόμων

Συγκέντρωση στοιχείων που αφορούσαν στόχους δολιοφθορών, επικίνδυνους Άγγλους πράκτορες, Αγγλικές στρατιωτικές και αστυνομικές δυνάμεις, χώρους κατάλληλους για εκφόρτωση υλικού και προπαρασκευή του χώρου της Χλώρακας για παραλαβή του οπλισμού και του υλικού.

2^η Φάση Προπαγανδιστικής (Νοέμβριος 1954 – 1^η Απριλίου 1955)

Πραγματοποιήθηκε με την παρουσία του Διγενή στην Κύπρο. Αφίχθηκε τη 10^η Νοεμβρίου 1954, με το ιστιοφόρο «Σειρήν», στην ακτή του χωριού Χλώρακας. Τον Ιανουάριο 1955, δεύτερη προσπάθεια αποστολής πολεμικού υλικού με το ιστιοφόρο «Άγιος Γεώργιος», απέτυχε. Το σκάφος συνελήφθη από τους Άγγλους την 26^η Ιανουαρίου 1955.

Η δεύτερη φάση της προπαγανδιστικής περιέλαβε βασικά έξι δραστηριότητες:

Πρώτη Δραστηριότητα: Κατανομή του Οπλισμού

Προωθήθηκε από τους χώρους φύλαξης στις περιοχές δράσης.

Δεύτερη Δραστηριότητα: Συγκρότηση Μαχητικών Ομάδων

Η στρατολόγηση άρχισε από τις οργανώσεις ΟΧΕΝ, ΠΕΟΝ. Συγκροτήθηκαν ομάδες Δολοφθορέων, στις πόλεις Λευκωσία, Λάρνακα, Κτήμα και μετέπειτα στην Αμμόχωστο και Λεμεσό και ομάδες ανταρτών στις περιοχές Χλώρακας, Πύργος, Αμιάντος, Λάπηθος, Καραβάς, Λεύκα, Κακοπετριά.

Τρίτη Δραστηριότητα: Εκπαίδευση Μαχητών και Στελεχών

Οι άνδρες ήταν απειροπόλεμοι με μοναδικό προσόν τον ενθουσιασμό. Άρχισε εκπαίδευση στις δολοφθορές, τη χρήση των όπλων, των χειροβομβίδων και των εκρηκτικών. Η εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε με την επίβλεψη του Αρχηγού. Πολύτιμος βοηθός του ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο οποίος ανέλαβε την εκπαίδευση στις εκρηκτικές ύλες, που ανασύρθηκαν από βυθισμένα πλοία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (TNT, Αματόλ).

Τέταρτη Δραστηριότητα: Δημιουργία Πολιτικών Πυρήνων

Σε κάθε χωριό έγινε μύηση, αρχικά ενός ή δύο δυναμικών ατόμων, απολύτου εμπιστοσύνης, με αποστολή την οργάνωση του πληθυσμού για συμπαράσταση στον Αγώνα και την επιλογή κατάλληλων ατόμων για ενίσχυση των μαχητικών ομάδων και των ομάδων εξυπηρέτησης των μαχητικών ομάδων (τροφοδότες, σύνδεσμοι κ.λ.π.).

Πέμπτη Δραστηριότητα: Οργάνωση Δικτύου Πληροφορικής

Οργανώθηκε δίκτυο, με αποστολή τη συγκέντρωση πληροφοριών για τη δύναμη του Αγγλικού στρατού και της αστυνομίας και την οργάνωση κατασκοπείας.

Έκτη Δραστηριότητα: Οργάνωση Συνδέσμων

Οργανώθηκε ομάδα Συνδέσμων με αποστολή την επικοινωνία μεταξύ των ομάδων των πόλεων και των ομάδων των ανταρτών. Στο στάδιο της προπαγανδιστικής του Αγώνα, η οργάνωση των Συνδέσμων ήταν υποτυπώδης.

Συμμετοχή Πληθυσμού

Ο Αρχηγός είχε πλήρη επίγνωση ότι η συμμετοχή του πληθυσμού αποτελούσε προϋπόθεση της επιτυχίας του στρατιωτικού αγώνα. Γνώριζε από την πείρα του ότι η κατάρρευση των πολεμικών μετώπων αρχίζει από τα μετόπισθεν (όπως στη Μ. Ασία) και ότι κανένα ανταρτικό κίνημα δεν έχει ελπίδα επιτυχίας, αν δεν έχει την πλήρη και ανεπιφύλακτη συμπαράσταση του πληθυσμού.

Ο πληθυσμός είναι η βάση και η δεξαμενή επιλογής μαχητών και συνδέσμων, οργάνωσης συστήματος πληροφοριών, διαφώτισης, παθητικής αντίστασης, κινητοποιήσεων κατά του αντιπάλου και απόκρυψης μαχητών και υλικού.

Η βοήθεια του πληθυσμού κερδίστηκε με την πειθώ και την τόνωση της πίστης για το δίκαιο του αγώνα, με το ήθος και την εγκαρτέρηση των αγωνιστών και με παραδείγματα αυτοθυσίας κατά τη διεξαγωγή του αγώνα.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΕΡΙΕΛΑΒΕ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ:

Της Νεολαίας

Της ανατέθηκε η εκτύπωση και διανομή προκηρυξέων, μαχητικών διαδηλώσεων, συλλογή πληροφοριών και παρακολούθηση υπόπτων. Η δράση της είχε ως σκοπό την καθήλωση των δυνάμεων του εχθρού στις πόλεις και την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του λαού. Η νεολαία υπήρξε το πεδίο δοκιμασίας και το φυτώριο επιλογής μαχητών για τις ομάδες ανταρτών και δολιοφθορέων.

Του πανίσχυρου Όπλου της Παθητικής Αντίστασης

Ό,τι έπραξε ο Μαχάτιμα Γκάντι στην Ινδία. Η παθητική αντίσταση, είχε ως σκοπό την αφύπνιση του ενδιαφέροντος της διεθνούς κοινής γνώμης και την προβολή του αγώνα ως καθολικό αίτημα του λαού, να αγωνισθεί για την ελευθερία του. Ως μέσα διεξαγωγής ήταν το οικονομικό και το διοικητικό μποϊκοτάζ κατά των Άγγλων (απεργίες ως αντίδραση κατά των νόμων, παραιτήσεις μουκτάρηδων κ.λ.π).

Της Διαφώτισης

Η διαφώτιση περιέλαβε όργανα συγκέντρωσης στοιχείων και όργανα μετάδοσής τους υπό κατάλληλο μορφή (φυλλάδια, διαφώτιση δια ζώσης). Η διαφώτιση είχε ως

σκοπό να αντικρούονται τα ψεύδη των Άγγλων, να προβάλλονται οι απαράδεκτες ενέργειές τους, να ενημερώνεται η κοινή γνώμη στο εσωτερικό και το εξωτερικό και να διατηρείται το ηθικό στο εσωτερικό μέτωπο.

Του Συστήματος Συλλογής Πληροφοριών

Τέθηκαν δικλίδες ασφαλείας για να είναι βιώσιμη η λειτουργία του και συγκεκριμένα κάθε δίκτυο είχε και το εφεδρικό του, που διετηρείτο εν υπνώσει και ενεργοποιείτο μόνο όταν εξουδετερωνόταν το κανονικό. Οι σύνδεσμοι γνώριζαν μόνον ότι τους αφορούσε και μόνον ένας σύνδεσμος γνώριζε κάθε φορά τη θέση του Αρχηγού.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

Από την αξιολόγηση της φάσης της προπαρασκευής διαπιστώνουμε:

Πρώτον: Ύπαρξη σχεδίου δράσεως και ενεργοποίηση όλου του δυναμικού του Κυπριακού Ελληνισμού.

Δεύτερον: Αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών του πολέμου «Εκλογή του Σκοπού και Εμμονή εις Αυτόν», «Ασφάλεια», «Αιφνιδιασμός», «Ενότητα Διοικήσεως» και συγκεκριμένα:

«Εκλογή του Σκοπού και Εμμονή εις Αυτόν»

Κατά τη φάση της προπαρασκευής, όλες οι ενέργειες στόχευαν στην ανάπτυξη της υποδομής και της δυνατότητας υλοποίησης του σχεδίου (μαχητικές ενέργειες, υποστηρικτικές των μαχητικών ενεργειών) προκειμένου να επιτευχθεί ο στρατηγικός στόχος της φθοράς του αντιπάλου και της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης.

«Ασφάλεια, αιφνιδιασμός»

Έγινε αριστοτεχνικός συνδυασμός αυτών των σπουδαίων αρχών του πολέμου, που είναι αλληλένδετες. Τα μέτρα που λήφθηκαν, προς αποφυγή της παρενόχλησης και αντίδρασης των Βρετανών (Ασφάλεια) συνέβαλαν στη μείωση της δραστηριότητάς τους για αποτελεσματική αντιμετώπιση της έναρξης του Αγώνα (αιφνιδιασμός).

Τηρήθηκε μυστικότητα και εχεμύθεια σε όλες τις δραστηριότητες. Λειτουργήσε ο συννομοτικός τρόπος σκέψης του Αρχηγού και η πείρα του σε τέτοιας φύσεως δραστηριότητες. Επέβαλε τη σιδηρά πειθαρχία, την εμπλοκή όσο το δυνατόν λιγότερου προσωπικού, την αυστηρή επιλογή του και την αποφυγή τυποποιημένων μεθόδων αναγνώρισης. Αυτά τα μέτρα, που αποτελούν στοιχεία τα οποία σχετίζονται με την «Ασφάλεια», συνέβαλαν στο να τηρηθούν οι Βρετανοί απροετοίμαστοι, για το μέγεθος, τη φύση, και τις μεθόδους της απειλής που θα αντιμετώπιζαν, με αποτέλεσμα να υποστούν σε ένα βαθμό «αιφνιδιασμό», που προσδίδει πλεονεκτήματα στον επιτιθέμενο (ΕΟΚΑ).

“Ενότητα Διοικήσεως”

Η επιμελημένη οργάνωση του συστήματος Συνδέσμων έδωσε τη δυνατότητα στον Αρχηγό να ασκεί κεντρικό έλεγχο και συντονισμό των ενεργειών. Το σύστημα αυτό συνέβαλε στην πράξη να υλοποιηθεί η αρχή του πολέμου «Ενότητα Διοικήσεως». Αρχή που παραβιάστηκε βάνανσα στην περίπτωση της Εθνικής Φρουράς κατά την εισβολή της Τουρκίας το 1974, που βρήκε την Εθνική Φρουρά χωρίς Αρχηγό και κεντρικό έλεγχο των επιχειρήσεων.

9. Σύστημα Διοικήσεως

Οργανώθηκε απλό και λειτουργικό σύστημα διοικήσεως με τον Αρχηγό στην κορυφή και απευθείας κάτω από αυτόν, οι Διοικητές Τομέων (5 τομείς) και οι επικεφαλής των Συγκροτημάτων Ανταρτών (τρία συγκροτήματα το Α, Β και Γ).

Ο Αρχηγός, στην ενάσκηση της διοίκησής του, λειτουργούσε μόνος, με ένα μόνο βοηθό, ως επιτελή, για λόγους ασφάλειας και εύκολης μετακίνησης. Είχε όμως τμήματα, που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως ένα είδος ειδικού επιτελείου, με τους σημερινούς όρους, που λειτουργούσε υποστηρικτικά προς τον Αρχηγό, αλλά εκ του μακρόθεν. Ήταν η ΑΝΕ, η ΠΕΚΑ και οι Σύνδεσμοι.

ΑΝΕ (Άλκιμος Νεολαία της ΕΟΚΑ)

Λειτουργούσε κεντρική επιτροπή με συμβουλευτικό ρόλο προς τον Αρχηγό. Δεν είχε διοικητικό ρόλο γιατί αυτός ανήκε στους τομείς.

ΠΕΚΑ (Πολιτική Επιτροπή Κυπριακού Αγώνα)

Δεν λειτουργούσε κεντρική επιτροπή. Κάθε τομέας είχε τη δική του, πλην Λευκωσίας που είχε απευθείας υπαγωγή στον Αρχηγό. Ο ρόλος της κάλυπτε πολλούς τομείς, όπως μαζικές εκδηλώσεις πληθυσμού, απόκριση μελών της ΕΟΚΑ, σύλληψη πληροφοριών, παρακολούθηση πρακτόρων, διαφώτιση, εξύψωση ηθικού κλπ.

Σύνδεσμοι

Λειτουργούσε Γενικό Κέντρο Συνδέσμων σε απόσταση από τον Σταθμό Διοικήσεως του Αρχηγού, για λόγους ασφαλείας.

α. Διοικήσεις Τομέων

Οι τομεάρχες είχαν υπό τας διαταγάς τους Ομάδες Κρούσεως. Ορισμένοι τομείς είχαν και Ομάδες ανταρτών. Οι ομάδες κρούσεως κατά των Άγγλων περιελάμβαναν Ομάδες Δολιοφθορέων, Ομάδες Εκτελεστών και Ομάδες Καταδρομέων Τυφεκιοφόρων (ΟΚΤ) ή Ενεδρών για τους τομείς στις πόλεις. Σε κάθε τομέα λειτουργούσαν τμήματα της ΑΝΕ, ΠΕΚΑ και Συνδέσμων.

Ομάδες Δολιοφθορέων

Αποστολή: Να δημιουργούν συνεχή παρενόχληση και απώλειες στον αντίπαλο παντού, με στόχο να επηρεάσουν το ηθικό του και να αισθάνεται συνεχώς ανασφάλεια.

Προσωπικό: Καταζητούμενοι και αποκρουπτόμενοι ή φιλήσυχοι πολίτες, πέραν πάσης υποψίας, οργανωμένοι σε ομάδες, στις πόλεις και τα χωριά.

Στόχοι: Στρατώνες, Στρατιωτικές Λέσχες, Κυβερνητικές εγκαταστάσεις, Αστυνομικά τμήματα, στρατιωτικές βάσεις (αεροπλάνα, διάδρομοι, εγκαταστάσεις κλπ), στρατιωτικές φάλαγγες οχημάτων.

Μέσα: Εκρηκτικά, ωρολογιακοί μηχανισμοί, εμπρηστικές βόμβες, νάρκες, δέματα, επιστολές-παγίδες. Το υλικό κατασκευαζόταν βασικά από την ΕΟΚΑ.

Ομάδες Εκτελεστών

Αποστολή: Εκτελέσεις ατόμων με σκοπό την κατατρομοκράτηση του αντιπάλου, την καταρράκωση του ηθικού του και την απαλλαγή από επικίνδυνα πρόσωπα.

Δύναμη: 2-3 άτομα μη καταζητούμενα που δρούσαν κυρίως στις πόλεις.

Προσόντα: Σκοπευτική δεινότητα, τόλμη, ευφυΐα.

Στόχοι: Άγγλοι στρατιωτικοί, βασανιστές κρατουμένων, στελέχη της Intelligence Service, Έλληνες προδότες.

Οπλισμός: Κυρίως πιστόλι. Μερικές φορές αυτόματο και χειροβομβίδα.

Τρόπος Δράσης: Επιλογή και παρακολούθηση στόχου, αναγνώριση δρομολογίου και των συνηθειών του στόχου, επιλογή του σημείου και της ώρας εκτέλεσης, διαφυγή, απαλλαγή από το πιστόλι μετά την εκτέλεση. Οι ομάδες εκτελεστών είχαν βοηθητικό προσωπικό για τη μεταφορά του όπλου προ της εκτέλεσης αλλά και μετά από αυτήν, για να μην βρεθεί πάνω στον εκτελεστή. Το βοηθητικό προσωπικό ήταν άτομα πέραν πάσης υποψίας (γέροι, γριές, κορίτσια, αγόρια).

Ομάδες Καταδρομών Τυφεκιοφόρων (ΟΚΤ)

Αποστολή: Με ενέδρες στην ύπαιθρο, κυρίως στους πεδινούς χώρους να μετατρέψουν ολόκληρη την Κύπρο σε πεδίο αγώνος.

Προσωπικό: Κυρίως καταξιτούμενα άτομα, αλλά και μη καταξιτούμενα. Δύναμη 4-5 άτομα, σε κρησφύγετα συνήθως σε χωριά. Κρησφύγετα μέσα σε σπίτια διαφορετικού τύπου από εκείνα των ανταρτών στα βουνά.

Οπλισμός: Κυρίως αρπαγέντα κυνηγετικά με χοντρά σφαιρίδια, νάρκες, χειροβομβίδες και ελαφρά αυτόματα.

Τρόπος Δράσης: Δεν υπήρχε συγκεκριμένος. Συνήθως ενέδρες και αιφνιδιαστική προσβολή του εχθρού και ταχεία αποχώρηση. Συνήθως επιλεγόταν χρόνος νύκτας για να υπάρχουν καλύτερες ευκαιρίες στόχου και ευχέρεια διολίσθησης με τη βοήθεια του σκότους.

β. Ομάδες Ανταρτών

Οργανώθηκαν στις ορεινές περιοχές. Αρχικά ως ομάδες ανταρτών υπό τον Αρχηγό και αργότερα εντάχθηκαν σε συγκροτήματα Ομάδων Ανταρτών υπό τον Αρχηγό. Ομάδες ανταρτών υπήρχαν και σε ορισμένους τομείς.

Αποστολή: Παρενόχληση και δημιουργία απωλειών στον εχθρό στις ορεινές περιοχές.

Οργάνωση: Αρχικά οργανώθηκαν στις περιοχές:

- Πενταδακτύλου (ομάδα 8-10 ατόμων)
- Πιτσιλιάς (ομάδα 8-10 ατόμων υπό τον Γρηγόρη Αυξεντίου)
- Κύκκου (4 ομάδες των 5-6 ανδρών έκαστη. Παρουσία και του Αρχηγού)
- Πάφου (1 ομάδα)

Προσωπικό: Ηλικία 17-35 ετών, τολμηροί, ολιγαρκείς, ανθεκτικοί σε κακουχίες, εφευρετικοί.

Δύναμη 4-5 ανδρών για να είναι ευέλικτες και ασφαλείς οι ομάδες.

Εκπαίδευση: Ακολούθησε το θεωρητικό στάδιο, το στάδιο μικροσυγκρούσεων με αστυνομικά τμήματα και ολοκληρώνεται με τη διεξαγωγή μάχης κατά των Βρετανικών Δυνάμεων. Ο Διγενής σημειώνει στο έργο του «η μάχη δι' αυτές τας ομάδας διδάχθη διά της μάχης».

Λειτουργία: Κάθε ομάδα είχε δική της ζώνη δράσεως. Σ' αυτήν είχε καμουφλαρι-

σμένο κρησφύγετο καθώς και εναλλακτικό με εκσκαφή επί του εδάφους. Επικοινωνούσε με τις γειτονικές ομάδες μέσω κοινών συνδέσμων σε χωριά.

Εφοδιασμός: Εξ επιτοπίων πόρων από τις πλησιέστερες πόλεις και χωριά.

Δημιουργήθηκαν αποθέματα τροφίμων, νερού:

- Στα μοναστήρια για συντήρηση 15-20 ανδρών για 1 μήνα
- Σε υπόγεια καταφύγια στη ζώνη κάθε ομάδας για 1 μήνα
- Σε κάθε αντάρτη, εφεδρική τροφή για 8 ημέρες, σε περίπτωση αποκλεισμού.

Σύνδεσμοι-τροφοδότες: Οργανώθηκε σύστημα για την υποστήριξη των ανταρτικών ομάδων με δικλίδες ασφαλείας και τήρηση μυστικότητας.

Οι Σύνδεσμοι και τροφοδότες δεν έπρεπε να γνωρίζουν τις θέσεις των κρησφυγέτων και τους άνδρες των ομάδων. Τα τρόφιμα και η αλληλογραφία παραδιδόταν σε ενδιαμέσο άτομο, έμπιστο κάθε ομάδος, που έμενε σε κάποιο χωριό, αλλά ούτε αυτό γνώριζε τη θέση του κρησφυγέτου.

Τακτική Δράσης: Ενέδρες και αφνιδιαστικές προσβολές αυτοκινητοπομπών, καταυλισμών και εγκαταστάσεων των Αγγλικών Δυνάμεων και ταχεία διολίσθηση. Η μέθοδος των ενεδρών παρέχει το πλεονέκτημα της επιλογής του σημείου προσβολής καθώς και της προετοιμασίας της προσβολής και της διαφυγής.

Βασικά Στοιχεία που αναζητούνται σε κάθε ενέδρα:

- Αιφνιδισμός
- Κατάλληλος χώρος προσβολής (συνήθως απότομες στροφές δρόμων σε απόκρημνα σημεία)
- Δυνατότητα χρησιμοποίησης του οπλισμού και εύκολης διαφυγής
- Ελάχιστη χρονική διάρκεια προσβολής (Συνήθως 4-5 λεπτά πριν τη δύση του ήλιου).
- Συνδυασμός προσβολής με δολιοφθορά (μέσα προβολής, χειροβομβίδες, ελαφρά αυτόματα σε συνδυασμό με δολιοφθορές στον δρόμο με νάρκες ή κανονάκι και υποστήριξη με οπλοπολυβόλο).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Διαπιστώνουμε:

Πρώτη διαπίστωση: Τήρηση της αρχής του πολέμου «**Ενότητα Διοικήσεως**». Σύστημα συγκεντρωτικό, που έδωσε τη δυνατότητα πλήρους ελέγχου επί της Οργανώσεως και Πειθαρχίας από τον Αρχηγό. Θα μπορούσαμε να πούμε ως μειονέκτημα τον περιορισμό της πρωτοβουλίας των υφισταμένων και τον κίνδυνο δημιουργίας κενού στην κορυφή της ηγετικής πυραμίδας, σε περίπτωση απώλειας του Αρχηγού. Ο ίδιος ο Αρχηγός στο έργο του αναφέρει ότι επέλεξε το συγκεντρωτικό σύστημα για δύο λόγους.

Πρώτον: Έλλειψη εμπείρων στελεχών.

Δεύτερον: Μικρές αποστάσεις στην Κύπρο, που έδιδαν την ευκαιρία επικοινωνίας με τις υφιστάμενες διοικήσεις μόνο με τους Συνδέσμους.

Οι τομεάρχες είχαν ρητή εντολή από τον Αρχηγό, να έχουν αναπληρωτή πλήρως ενημερωμένο. Ομοίως οι αρχηγοί των ομάδων κρούσεως. Ο ίδιος όμως δεν όρισε για τον εαυτό του αντικαταστάτη.

Εκτιμάται ότι τυχόν απώλεια του Αρχηγού, θα είχε ολέθριες συνέπειες για τον Αγώνα. Χωρίς αντικαταστάτη θα δημιουργόταν χάος. Αυτό ήταν σε επίγνωση του Διγενή, που σημειώνει στη μελέτη του «Αγών ΕΟΚΑ και Ανταρτοπόλεμος» σελ. 38 «*Εάν εξέλιπον εγώ, τα πάντα θα κατέρρεαν διότι δεν υπήρχε ο δυνάμενος να με αντικαταστήσει*». Την άποψη αυτή συμμερίζεται και ο Άγγλος πράκτορας της ΜΙ5 Peter Right στο βιβλίο του «Spycatcher», που εκδόθηκε το 1987.

Η στάση αυτή του Αρχηγού, αναμφισβήτητα είχε το μεγάλο μειονέκτημα ότι ριψο-

κινδύνευε να ταυτίσει την επιτυχία ή αποτυχία του Αγώνα με το πρόσωπό του ως του μοναδικού χαρισματικού στρατιωτικού ηγέτη.

Η στάση του ίσως πρέπει να ιδωθεί μέσα από το πρίσμα των κινδύνων (όπως ο ίδιος τους εκτιμούσε), που εγκυμονούσε ο καθορισμός αντικαταστάτη και συγκεκριμένα:

Πρώτον: Να προκληθεί η ζήλεια και ο φθόνος στους άλλους αγωνιστές, που δύσκολα θα αποδέχονταν την υπεροχή ενός συναδέλφου τους σε βαθμό τέτοιο, που να τον αναβιβάζει στη θέση του αναπληρωτή Αρχηγού.

Δεύτερον: Να καταστεί ευάλωτη η ηγετική πυραμίδα της ΕΟΚΑ σε παρεμβάσεις ξένων παραγόντων, με στόχο τη δημιουργία ρωγμών και την υπόσκαψη του Διγενή μέσω επηρεασμού του αναπληρωτή του.

Τρίτον: Να ενθαρρυνθεί η φιλαρχία.

Δεύτερη διαπίστωση: Τήρηση της αρχής του πολέμου «Απλότητα». Το σύστημα διοικήσεως δεν άφηνε περιθώρια παρερμηνειών και κενά στην ιεραρχική πυραμίδα που δημιουργούνται σε πολύπλοκα συστήματα.

Τρίτη διαπίστωση: Τήρηση της αρχής του πολέμου «Ασφάλεια». Τέθηκαν ασφαλιστικές δικλίδες και δημιουργήθηκαν στεγανά, ώστε όταν αποκαλυπτόταν ένα τμήμα να μην ακολουθεί δίκην ντόμινο το ξήλωμα και των υπολοίπων:

- Εφεδρικοί τομεάρχες
- Εφεδρικοί Σύνδεσμοι
- Εφεδρικές ομάδες μαχητών
- Ειδικές ομάδες παρακολούθησης των μαχητών για αποφυγή διαρροών
- Μυστικότητα, συγκεντρωτική διοίκηση
- Οδηγίες για τη δράση των καταζητούμενων και την υπό κάλυψη μαχητών
- Αλλαγή των συνθηματικών κωδικών ονομάτων των αγωνιστών

Τέταρτη διαπίστωση: Καθιέρωση ενός ιδιότυπου ΣΔΕΠ (Σύστημα Διοικήσεως Ελέγχου και Πληροφοριών) με τη σημερινή στρατιωτική ορολογία. Ειδοποιός διαφορά με τους σύγχρονους στρατούς ήταν η χρησιμοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα ως μέσου για την επικοινωνία και επαφή αντί της τεχνολογίας (τηλέφωνα, σταθμοί ασυρμάτου, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, δορυφορικά συστήματα κ.λ.π.). Ήταν οι Σύνδεσμοι που λειτουργούσαν καθέτως και οριζοντίως. Καθέτως από τον

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Αρχηγό προς τους τομείς και τις ανταρτικές ομάδες και αντίστροφα. Οριζοντίως μεταξύ των τομέων και των ανταρτικών ομάδων.

Τη λειτουργία του δικτύου Συνδέσμων δεν αποκάλυψε ποτέ ο Αρχηγός στις λεπτομέρειές του. Εκτιμώ ότι συντάχθηκε στη βάση της μεγάλης πείρας που απέκτησε στην αντίσταση στην Ελλάδα για να αντιμετωπίσει την εχθρική κατασκοπεία και προδοσία και να εξασφαλίσει αποτελεσματική ενάσκηση Διοίκησης και Ελέγχου. Σήμερα, παρά την τρομακτική ανάπτυξη της τεχνολογίας και ιδιαίτερα μετά τις τρομακτικές ενέργειες σε διεθνές επίπεδο (ΗΠΑ, ΗΒ, Ισπανία, Βομβάη κλπ), ο ανθρωπινος παράγων λαμβάνει νέα βαρύτητα και σημασία. Τα μέσα της τεχνολογίας, υποκλέπτονται και δεν παρέχουν ασφάλεια. Επανερχεται στον επιχειρησιακό τομέα η σπουδαιότητα του Human Intelligence για την αντιμετώπιση των ασύμμετρων απειλών, όπως η τρομοκρατία, που αποτελεί μορφή ανορθόδοξου πολέμου. Αλλά ακόμα και στον τακτικό πόλεμο, παρουσιάζονται οι ίδιοι κίνδυνοι στον τομέα της ασφάλειας.

9. Συμπέρασμα

Για τον αγώνα της ΕΟΚΑ, καθορίστηκε ο στόχος, συντάχθηκε το Σχέδιο και με εργαλείο πολέμου την οργάνωση, πραγματοποιήθηκε η προπαρασκευή και διεξαγωγή του αγώνα. Μπορούμε να υποστηρίξουμε, χωρίς αυτό να θεωρείται υπερβολή ότι η στρατιωτική προπαρασκευή του αγώνα ήταν και το μυστικό της επιτυχίας του. Φαίνεται απίστευτο ότι η ΕΟΚΑ, με 200 αντάρτες αντιμετώπισε με επιτυχία επί 4 χρόνια, σε τόσο μικρό χώρο, ένα άρτια εξοπλισμένο στρατό 28.000 ανδρών και πέτυχε τον στόχο της. Πέτυχε γιατί υπήρχε ηθικό και σοβαρή προπαρασκευή. Πέτυχε γιατί ακολουθήθηκε μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική ΣΕΑ με:

- Στόχο
- Σχέδιο
- Οργάνωση/προπαρασκευή και
- Αποφασιστική εκτέλεση

Θα ήθελα να τονίσω ιδιαίτερα ότι η ορθή οργάνωση ενός αγώνα, αποτελεί εργαλείο πολέμου που μεγιστοποιεί τα αποτελέσματα της δράσης του. Μεγιστοποιεί τη δράση του έμψυχου και άψυχου υλικού.

Ο μικροσκοπικός, αόρατος στρατός της ΕΟΚΑ, ήταν η κορυφή του παγόβουνου που εμφανιζόταν αφηνιαστικά, κάθε τόσο στο πέλαγος. Στον βυθό του όμως, ένας τεράστιος όγκος. Η δεξαμενή του Ελληνισμού της Κύπρου. Σ' αυτήν ήταν ριζωμένη η ΕΟΚΑ. Μια δεξαμενή

που γεννούσε συνεχώς μαχητές και προβλήματα στους Άγγλους. Ήταν και η ηθική συμπαράσταση του Ελληνικού λαού στην Ελλάδα και των ομογενών σ' ολόκληρο τον κόσμο. Όταν έχεις το δίκαιο με το μέρος σου και αγωνίζεσαι για την ελευθερία, αντλείς ακαταμάχητες δυνάμεις.

Ο στρατηγικός στόχος, που τέθηκε με τον αγώνα της ΕΟΚΑ, πέτυχε σε μεγάλο βαθμό. Δυστυχώς, οι στρατιωτικές επιτυχίες δεν έτυχαν διπλωματικής αξιοποίησης και πολιτικής εκμετάλλευσης για να δώσουν στρατηγικό πλεονέκτημα στον Ελληνισμό της Κύπρου. Οι λόγοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο ξεχωριστής μελέτης στη βάση της ανάλυσης της στάσης, των στόχων, λαθών, παραλείψεων και συμπεριφορών των πρωταγωνιστών στο κυπριακό πρόβλημα: της Βρετανίας, της Τουρκίας, της Ελλάδας και της Κύπρου υπό την ισχυρή επιρροή των Η.Π.Α.

Η περιορισμένη ανεξαρτησία του 1960, που μας δόθηκε με τις Συνθήκες Εγγυήσεως Συμμαχίας, αποτελεί επιτυχία της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας με τη βοήθεια και συνδρομή της Βρετανίας. Η Τουρκία αποκτά επεμβατικά δικαιώματα και διατήρηση στρατευμάτων στο νησί. Δικαιώματα που είχε στερηθεί με τη Συνθήκη της Λωζάνης το 1923. Η Βρετανία διατηρεί στρατιωτικές βάσεις στην Κύπρο με υπερβολικά προνόμια. Οι Τ/Κ που δεν έχυσαν σταγόνα αίματος από μειονότητα γίνονται κοινότητα με υπερβολικά προνόμια. Η Κύπρος υφίσταται λειτουργική διχοτόμηση και αποκτά ένα δυσλειτουργικό σύνταγμα που εμπεριέχει το σπέρμα του διχασμού. Γίνεται το πρώτο βήμα υλοποίησης των μακροπρόθεσμων στόχων της Τουρκίας που τέθηκαν τη 10ετία του '50 με τις εκθέσεις Νιχάτ Ερίμ το 1956.

Δεύτερο βήμα, η τουρκανταρσία '63-'64 (αποχώρηση από την Κυβέρνηση, βίαιη συγκέντρωση σε θύλακες).

Τρίτο βήμα, η τουρκική εισβολή του 1974 με αφορμή το εγκληματικό πραξικόπημα (κατοχή, γεωγραφική διχοτόμηση, δημογραφική αλλοίωση, δημιουργία παράνομου καθεστώτος στο βόρειο τμήμα).

Αν υλοποιόταν το Σχέδιο Ανάν το 2004, η Τουρκία θα ολοκλήρωνε τον Στρατηγικό Στόχο της για έλεγχο ολόκληρης της Κύπρου. Η Τουρκία

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

απέτυχε να διαλύσει την ΚΔ, η οποία παρά τις επιβαρύνσεις της, αναγνωρίζεται διεθνώς, εντάχθηκε στην Ε.Ε και πρέπει να διαφυλαχθεί ως κύρια ασπίδα προστασίας μας.

Επανέρχομαι στο θέμα που έθιξα στην εισαγωγή μου για την Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας (ΣΕΑ). Θλιβερή είναι η διαπίστωση ότι η ΚΔ και ιδιαίτερα μετά την εισβολή του 1974 δεν συνέταξε ΣΕΑ, η οποία να θεσμοθετηθεί και να δεσμεύει όλες τις Κυβερνήσεις. Οι δηλώσεις Κυβερνήσεων και κομμάτων της ΚΔ, ότι στόχος μας είναι η απελευθέρωση, ότι τα σύνορά μας είναι στην Κερύνεια, δεν αποτελούν Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας (ΣΕΑ). Η ΣΕΑ θεσμοθετείται, δεσμεύει όλες τις Κυβερνήσεις, προσδιορίζει στόχους αλλά και μέσα και σχέδιο για υλοποίησή τους. Απαιτείται αποφασιστικότητα και εμμονή στην προώθησή της.

Ο στρατηγικός στόχος που τέθηκε για τον αγώνα της ΕΟΚΑ, το σχέδιο που συντάχθηκε, η προετοιμασία και υλοποίησή του, ακολουθώντας την αρχή του πολέμου «Εκλογή του Σκοπού και Εμμονή εις Αυτόν», αποτελεί λαμπρό παράδειγμα επιτυχούς ΣΕΑ.

Επιτυχές παράδειγμα αποτελεί και εκείνο της Τουρκίας η οποία, σε αντίθεση με την Ελλάδα, την περίοδο της δεκαετίας του '50, συντάσσει και προωθεί συστηματικά και αποτελεσματικά ΣΕΑ σε ό,τι αφορά την Κύπρο.

Η Τουρκία, με τις εκθέσεις Νιχάτ Ερίμ (σύμβουλος του Τούρκου πρωθυπουργού Μεντερές) το 1956, όταν η Κύπρος ήταν ακόμα Βρετανική αποικία, έθεσε ως στρατηγικό στόχο τον έλεγχο της Κύπρου και την ανατροπή της πληθυσμιακής υπεροχής των Ελλήνων.

Για την υλοποίηση του στόχου της, η Τουρκία συνέταξε το 1958 το «Σχέδιο Ανάκτηση Κύπρου» του Γραφείου Ειδικού πολέμου του Γενικού Επιτελείου Στρατού της Τουρκίας και προέβη στις αναγκαίες προετοιμασίες εφαρμογής του:

- Μετατροπή της παράνομης τουρκοκυπριακής οργάνωσης TMT (ιδρύθηκε από τον Ραούφ Ντενκτάς στις 15 Νοεμβρίου 1957) σε ένοπλη οργάνωση και επάνδρωσή της με Τούρκους αξιωματικούς.

- Παράνομη μεταφορά σύγχρονου οπλισμού του Τουρκικού στρατού στην Κύπρο, σε μεγάλες ποσότητες για τον εξοπλισμό των Τουρκοκυπρίων.
- Εκπαίδευση Τουρκοκυπρίων μαχητών, έλεγχος με την TMT όλων των δραστηριοτήτων των Τουρκοκυπρίων και δημιουργία διασπαστικών τάσεων και εχθρότητας μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

Ακολούθησε σταδιακή υλοποίηση του σχεδίου με κύριους σταθμούς το 1963-1964 και το 1974. Το 2004, αν υιοθετείτο το σχέδιο λύσης του κυπριακού (Σχέδιο Ανάν), θα διαλυόταν η Κυπριακή Δημοκρατία και θα ολοκληρωνόταν το Τουρκικό σχέδιο. Η αντίσταση του Ελληνισμού της Κύπρου, με το όχι στο δημοψήφισμα της 24ης Απριλίου 2004, άφησε μετέωρο το βήμα της Τουρκίας, που επιδιώκει και σήμερα την ολοκλήρωσή του, με λύση του Κυπριακού, παρόμοια με εκείνη του σχεδίου Ανάν (διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφοπλισμός της, διατήρηση επεμβατικών δικαιωμάτων της Τουρκίας, δυσανάλογη συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων στην Κεντρική Κυβέρνηση, περιορισμός βασικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των Ελληνοκυπρίων, περιορισμός κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κύπρου, προς όφελος της Τουρκίας). Διαπιστώνουμε ότι η Τουρκία εφάρμοσε για την Κύπρο ολοκληρωμένη ΣΕΑ με στόχο, σχέδιο, προετοιμασία, υλοποίηση.

Η Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι στην Κύπρο η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού ήταν Έλληνες και επιθυμούσαν διακαώς την ενσωμάτωση στον Ελληνικό κορμό και παρά το γεγονός ότι η θέση της Κύπρου στην Ανατολική Μεσόγειο είναι ζωτικής σημασίας για τα συμφέροντα του Ελληνισμού, απέτυχε να υιοθετήσει και προωθήσει ΣΕΑ που θα έδιδε στρατηγικό πλεονέκτημα στον Ελληνισμό και εκμετάλλευση της γεωστρατηγικής βαρύτητας που έχει η Κύπρος. Το κενό της Ελληνικής αδράνειας κάλυψε η Τουρκία.

Επανερχόμενοι στο πρόβλημα, που συνεχίζει να ταλανίζει την Κύπρο, λόγω της Τουρκικής εισβολής του 1974, διαπιστώνουμε ότι τα σφάλματα του παρελθόντος δεν έγιναν διδάγματα. Με την τουρκική εισβολή του 1974, ο Ελληνισμός, Κυπριακή Δημοκρατία και Ελλάδα, θα έπρεπε να θεσμοθετήσουν ως στόχο ΣΕΑ την απομάκρυνση των Τουρκικών Δυνάμεων Κατοχής και Εποίκων. (Δύο εγκλήματα κατά του Διεθνούς Δικαίου). Δυστυχώς αποτύχαμε στην εφαρμογή τέτοιας Στρατηγικής.

Αποτέλεσμα, το πρόβλημα εισβολής-κατοχής να μετατραπεί σε δικαιονομική διαφορά με τον Τούρκο εισβολέα να παραμένει στο απυρόβλητο

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

και να κινεί τα νήματα των συνομιλιών με τη βαριά μπότα του να επικάθεται στο νησί μας εδώ και 36 χρόνια.

Τέλος, άλλη μια θλιβερή διαπίστωση είναι ότι ο αγώνας της ΕΟΚΑ, που αποτελεί πρότυπο επιτυχούς ανορθόδοξου πολέμου, δεν διδάσκεται στις στρατιωτικές σχολές της Ελλάδος. Όπως δεν διδάσκεται και η μάχη της Κύπρου το 1974, η τελευταία εθνική καταστροφή του Ελληνισμού, που αποτελεί διδακτικό παράδειγμα προς αποφυγή, λόγω της κατάφορης παραβίασης αρχών του πολέμου.

Από αυτούς τους αγώνες που πότισαν με πολύ αίμα το δέντρο της ελευθερίας, μπορούμε να αντλήσουμε χρήσιμα διδάγματα για τη μελλοντική πορεία του έθνους μας, για την επιβίωσή μας από την αδιάστακτη επιθετικότητα της Τουρκίας που έχει ως τελικό μακροπρόθεσμο στόχο τον αφανισμό του Ελληνισμού από την Κύπρο.

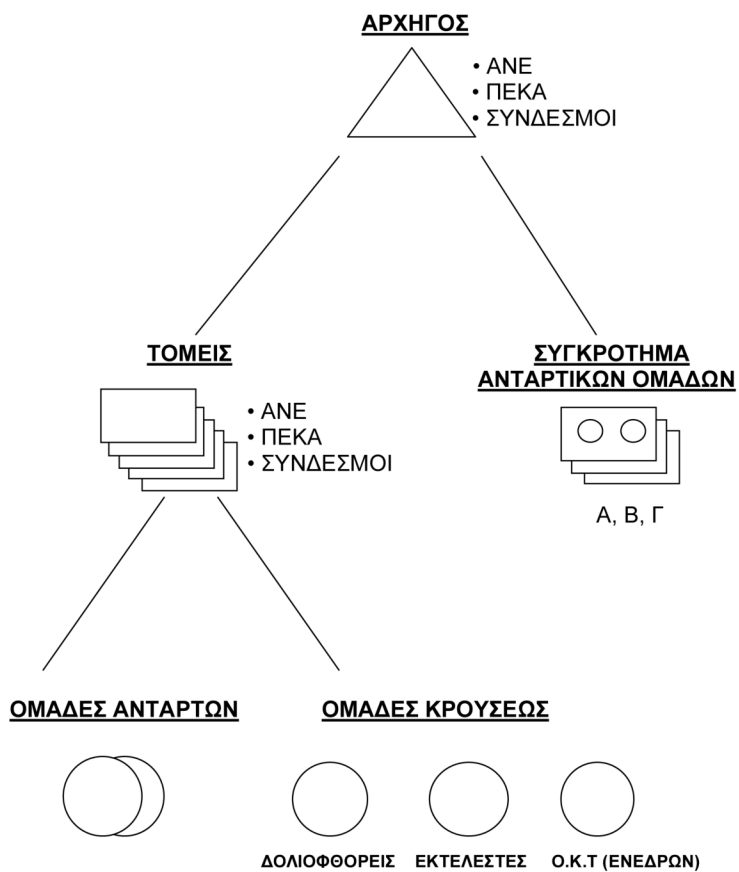
Για την επιβίωσή μας, χρειαζόμαστε σαφείς στόχους ΣΕΑ, αλλά και ενδυνάμωση όλων των συντελεστών ισχύος μας. Στρατιωτική, διπλωματική, οικονομική, εθνική και πολιτική ισχύ. Αν δεν έχεις ισχύ, δεν μπορείς να υλοποιήσεις στόχους. Αν δεν έχει σαφείς στόχους, η ισχύς δεν έχει αντίκρουσμα. Πρέπει να αναγνωρίσουμε, ότι εμείς πάσχουμε και στα δύο. Σε ΙΣΧΥ και ΣΤΟΧΟΥΣ. Ο Ελληνισμός σήμερα παρουσιάζει κάμψη της αγωνιστικότητάς του για αντίσταση.

Το φωτεινό παράδειγμα του αγώνα της ΕΟΚΑ, μπορεί να μας αφυπνίσει. Να ενσταλάξει στις ψυχές μας, το ανυποχώρητο πνεύμα του αγώνα και της αντίστασης, όπως το σφράγισε στην ιστορία, ο θρύλος της ΕΟΚΑ, με το αίμα των παιδιών της, στις αγχόνες και στο πεδίο της μάχης, με την προσφορά των αγωνιστών της στις ομάδες ανταρτών, στις ομάδες κρούσεως, στην ΑΝΕ, στην ΠΕΚΑ, στους Συνδέσμους και σε άλλους φορείς που υποστήριξαν τον Αγώνα. Σε όλους οφείλουμε τη βαθειά ευγνωμοσύνη μας, που πρέπει να εκφράζεται με έργα.

ΦΟΙΒΟΣ ΚΛΟΚΚΑΡΗΣ

Συνημμένα
 “1” Σύστημα Διοικήσεως ΕΟΚΑ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ Ε.Ο.Κ.Α

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Βιβλιογραφία

Στρατηγού Γ. Γρίβα Διγενή “ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ”, Αθήνα 1961

Στρατηγού Γ. Γρίβα Διγενή “ΑΓΩΝ ΕΟΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΡΤΟΠΟΛΕΜΟΣ”
(πολιτικοστρατιωτική μελέτη), Αθήνα 1962

Εγχειρίδιο Εκστρατείας, Γενικού Επιτελείου Στρατού/3^ο ΕΓ “ΑΝΤΑΡΤΟΠΟ-
ΛΕΜΟΣ” Αθήνα, Μάιος 1963 (Ανατύπωση 1978). Στρατιωτικό Τυπογρα-
φείο.

Εγχειρίδιο Εκστρατείας ΕΕ 100-1, Γενικού Επιτελείου Στρατού, Διεύθυνση Εκπαίδευσης.
“ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ” Αθήνα, Μάιος 1996. Τυπογραφείο Ελληνικού Στρατού

Πάνου Μυρτώτη “ΑΡΧΕΙΟ ΔΙΓΕΝΗ”, Κύπρος 2002

Δημητρίου Η. Ταλιαδώρου “Η Συμβολή της Κύπρου στη Μικρασιατική Εκστρατεία 1919-
1922, Λευκωσία 2001

Peter Right “Spycatcher”, 1987